

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Sol Triplex In Eodem Universo

Hermann, Amand

Sultzbaci, 1676

Secunda. An qualitas sit perfectior Quantitae?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95850](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95850)

tionibus, genus quidam non esse notius, quam species ex natura sua, bene tamen ex suppositione, tunc ego sic incho incho: quale non est notius ex natura sua, quam qualitas, bene tamen ex suppositione; ergo, si illa definitio speciei bona est, quia supponitur esse, jam notum quid sit a pari, poterit definitionem qualitatis bonam esse, quia, praesupponitur jam notum, quid sit esse quale. Incho secundo: Genus nec quidem ex suppositione potius esse notius quam species, ergo eadem est utrobique; ratio: probatur autem, quia si genus ex aliqua suppositione esset, notius esset: quia jam antea fuit definitum; sed hoc non est, ergo: probatur definitio prior, non poterat rem genus notum, quia etiam definitur per speciem, quae est ignota.

V. **Probatur secundo.** Bona esse definitio accidentis a Porphyrio tradita, quod sit illud, quod nec est genus, nec species, nec differentia, nec proprium, inest tamen subiecto; ergo ista definitio etiam poterit dici aliquantulum bona, probatur consequentia: Ideo bona est illa definitio accidentis, quia supponitur jam notum, quid sint caetera praedicabilia; sed potest etiam aliquis &c. potest aliquis scire, quid sit substantia, quid quantitas, & quid relatio? sed hoc supposito, si audiret hanc definitionem: *qualitas est, quae dicitur quales*, posset cognoscere, non esse aliquod praedicamentum ex enumeratis, & esse tamen aliquod praedicamentum; ergo ex tali suppositione bene explicaretur natura qualitatis & consequenter bona definitio. Et hoc probabile puto, quod Aristoteles intendit, & colligo ex modo tractandi in Logica, qui ideo notanter praemisit agere de relatione, antequam ageret de qualitate, ut cognitio illorum naturis tandem concluderet, qualitatem esse unum praedicamentum & nullum esse existens, quod autem in Metaphysica ordinem variaverit, ideo contigit, quia ex logicabilibus praesupponebat notam qualitatem, adeoque non fuit amplius necesse, praemittere relationem.

QUAESTIO III.

An Qualitas sit perfectior Quantitate.

L. **Partem affirmativam** cum Sco. to tenet Durandus Eucharistia dist. 12. q. 2. Capreolus, Soto, Oeccham ferrariensis 4. Contra Gentes c. 65. apud Covellum Schol. 2. quaest. 2. citanda cum qua

Dico: Qualitas ut sic, est perfectior quam quantitas. Hec est Doctoris 4. d. 12. q. 2. a. n. 9.

Probatur primo: Illud quod est principium agendi actione vera, reali, & non intentionali est perfectius, quam illud, quod non est tale principium; sed qualitas est principium agendi vera & reali actione, non vero quantitas; ergo qualitas est perfectior, quam sit quantitas: probatur mi. quia calor producit alium calorem, habitus effectivè concurrunt ad producendos actus &c. quantitas vero nihil producit; ergo.

Probatur secundo: Illud est perfectius, quod per perfectiones differentias con-

trahitur, sed qualitas contrahitur per differentias perfectiores, quam quantitas, ergo & ipsa erit perfectior; probatur mi. Illae sunt perfectiores differentiae, quae magis correspondent & accedunt ad Entium Ens perfectissimum, sed differentiae qualitatum sic correspondent, ergo probatur mi. In perfectissimo Ente est sapientia, volitio, intellectio, sed huic correspondent differentiae qualitatum, ergo; probatur mi. Qualitas contrahitur per intellectiorem & volitionem, sed intellectio & volitio in angelis & animabus magis correspondent perfectissimo Enti, non vero quantitas, quia haec non correspondet perfectiori enti magis quam imperfectiori, imò e contrario, quia perfectissimum Ens in quo est Quantitas, est corpus Christi & B. Virginis, sed his non correspondet major quantitas, quia major est in Elephante & aliis animalibus, quam in corpore Christi, vel Bmæ. Virginis, ergo.

Probatur Conclusio tertio.

Illud est perfectius, quo attingitur ultimus finis immediatè est perfectius illo, quo non sic attingitur; sed qualitate attingitur finis ultimus beatitudinis nostrae, ergo: probatur minor. Finis ultimus attingitur per visionem & fruitionem beatificam, tanquam per principium formale, quo attingendi, sed visio & fruitio sunt qualitates, ergo per qualitates attingitur finis ultimus, quantitas vero nullo modo concurrat ad attingendum eum finem.

Probatur Conclusio quarto.

Illud, quod competit alicui ratione alicujus perfectioris, est de se etiam perfectius quam illud, quod competit ratione alicujus imperfectioris; sed qualitas competit composito ratione alicujus perfectioris, quam quantitas, ergo est perfectior: probatur mi. quia qualitas competit composito ratione formae & quantitas ratione materiae; sed forma est perfectior, quam sit materia; ergo qualitas competit composito ratione alicujus perfectioris. Hae argumenta desumpta ex Doctore citato, qui etiam ibidem contra ponit aliqua argumenta, unde ex eodem etiam

Arguitur. Quod est propinquius, perfectiori est simpliciter perfectius, quam illud quod non est sic propinquum; sed quantitas est simpliciter propinquior substantiae, quae est perfectissima, quam sit qualitas, ergo quantitas est perfectior qualitate: probatur mi. quia quantitas immediatè est in substantia, qualitas vero non nisi mediante qualitate, ergo quantitas est simpliciter propinquior. Sed h. distinguendo ma. si sit propinquius illi perfectiori secundum rationem illam, secundum quam est perfectius, concedo ma. si non sit propinquius illi perfectiori secundum rationem perfectioris, sed secundum aliam, nego ma. similiter dist. quantitas est propinquior substantiae materiali; concedo mi. substantiis spiritualibus & Enti simpliciter infinite perfectio, nego mi. & consequentiam. Itaque licet caelum possit dici Deo propinquius, quam homo, in ratione incorruptibilitatis; homo tamen simpliciter est caelo perfectior, quia imitatur Deum, secundum rationem perfectissimam intellectualem. Et sic

II.

fic etiam in materialibus, quia quantitas imitatur substantiam, in ratione substandi & per modum receptivi, ac potentialis est imperfectior qualitate, quæ imitatur substantiam, in quantum est principium agendi, & sic in hac ratione qualitas est ipsi immediatior.

Instatur. Hoc solummodo probat, aliquam determinatam & particularem quantitatem esse perfectiorem quantitate, non verò quamlibet qualitatem: probatur, quia illud est simpliciter imperfectius, quod ab alio dependet, & alterum non sic e contra ab illo, sed qualitates materiales dependet à quantitate & ipsa non sic à qualitatibus, ergo est perfectior. R. negando assumptum; Quia quandocumq; genus ut sic, est perfectius genere ut sic, omnes species & individua generis perfectioris sunt, etiam perfectiora speciebus & individuis generis imperfectioris: verbi gratià; quia animal est perfectius in se, quàm planta, idè omnes species & individua animalis sunt perfectiora, quàm species & individua plantæ: ad probationem, nego ma. loquendo secundum omnem considerationem, quamvis vera sit, secundum considerationem dependentiæ, nam forma substantialis materialis dependet à materia, & visio vel intellectio à calore, quæ tamen secundum entitates suas sunt nobiliores & perfectiores illis à quibus sic dependet.

QUÆSTIO III.

De Divisionibus Qualitatis.

Aristoteles hic cap. 8. divisit quali-

I.
Circum divisionem qualitatis duplex est difficultas.

tatem: primò, in habitum & dispositionem: secundò, in potentiam & impotentiam: tertio, in passionem & passibilem qualitatem: quartò, in figuram & formam, de quibus duæ occurrunt difficultates: prima est in explicatione singulorum, circa quod maxima est Authorum & sententiarum diversitas; secunda est, an data divisio in illas quatuor species sit adæquata & an sit totius generis in species? utrumq; breviter expediam in hac quæstione. Itaq; quantum ad Primam speciem, quæ est habitus & dispositio

II.
Habitus multipliciter accipitur.

Notandum. Habitum multipliciter accipi posse, ut ipse Doctor advertit: Nam primò accipitur pro habitu, qui significat possessionem, seu vis ad rem, & in hac acceptione spectat ad post prædicamenta, in quibus explicatur multiplex modus habendi, inter quos etiam est habere pecuniam, mulierem: & secundò modo accipitur pro respectu inter rem habentem habitum & ipsum habitum, seu vestiti ad vestitum; Tertio modò accipitur pro eo, quod opponitur privationi, & sic quælibet forma habitus appellari potest, verumtamen in his acceptionibus de habitu hic non agitur, sed prout est aliqua species qualitatis prædicamentalis, quam Authores diversimodè explicant, nam Aversa dicit: Quòd sit qualitas data subiecto ad operandum operatione propriè dictà; Verumtamen insufficientè, quia etiam potentia naturalis est qualitas data ad operandum operatione propriè dictà; & Complutenfès verò asserunt, quòd sit qualitas per se primò ordinata ad bene vel malè esse naturæ, vel subiecti secundum se aut secundum

operationem, sed hæc explicatio planè tolerari non potest, quia est quodam modo generica, nulla enim est qualitas, quæ non bene vel malè afficeret subiectum in ordine ad se, vel ad operationem, ut supra dixi, imò in sententiâ Thomistarum hæc explicatio competit intellectui & voluntati, quia tam intellectus & voluntas sunt distinctæ potentie ab animâ & ordinatæ ad bene efficiendum subiectum, tam in ordine ad se, quàm in ordine ad operationes. Quare melius puto explicari habitum dicendo: Esse qualitatem non innatam subiecto, sed ab extrinseco provenientem, difficulter mobilem, elevantem, vel facilitantem ad agendum, vel patiendum; Quæ descriptio explicatur hoc modo, per id, quòd dicitur esse qualitatem, convenit cum aliis qualitatibus, per particulam non innatam, &c. excludit qualitates secundæ divisionis, unde quæ ad hanc speciem, vel quasi speciem spectant, sunt qualitates adventitiæ, & ab extrinseco subiecto advenientes, prout ipse exemplificat Aristoteles, quia ad hanc speciem collocat scientiam, virtutem, caliditatem, frigiditatem in homine, sanitatem & ægriitudinem; per particulam elevantem intelliguntur habitus supernaturalitèr infusi, qui simpliciter sunt necessarii ad operandum, & si essent aliquæ qualitates naturales, quæ ab extrinseco subiecto tribuunt posse operari, cum tamen antè eam potentiam non haberet, ut est calor in aquâ, qui facit quòd aqua possit calefacere, cum tamen antè non posset. Dicitur, vel facilitantem, quia habitus naturales ordinati sunt ad adjuvandam potentiam, ut magis expedite & facilius operetur; dixi etiam vel ad patiendum, propter Aristotelem, qui inter habitus recenset ægriitudinem, cum tamen hæc non facilius ad agendum, sed potius ad patiendum. Additum fuit etiam difficulter mobilem, per quod habitus differt à dispositione, quæ etiam est qualitas, non innata subiecto, sed ab extrinseco adveniens, inclinans ad agendum, vel patiendum, facilius tamen mobilis, undecumq; ista facilis mobilitas proveniat seu ex non frequentatione actuum, seu ex ratione ipsiusmet qualitatis, sive ex ratione subiecti, quod non est capax forte substantiare diu tales qualitates, hinc habitus & dispositio non sunt species essentialitèr diversæ, sed tantum accidentalitèr differunt, scilicet penes facile & difficile moveri à subiecto; sicut nullus dicit, calorem intensum esse distinctæ speciei à calore remisso, in sententiâ, nam Scottistarum omnes gradus intensiois sunt homogenei. Nec refert, quòd habitus infusi videantur citò mobiles à subiecto nempè per unicum actum contrarium, quia non moventur citò Physicè, sed tantum moralitèr & demeritoriè, quando autè in descriptione ponitur facilius, vel difficulter mobilis intelligitur mobilitas naturalis.

Secunda Species Est Potentia naturalis & impotentia naturalis. Per potentiam hic non intelligitur alicujus rei principium ad agendum, ut est intellectus & voluntas, nec pro eâ facilitate, quam aliquis acquirit per multos actus & frequentia exercitia, sicut histrio habet potentiam ad saltandum, ludendum, quia tales potentie spectant ad primam speciem, quia non sunt innatæ agendi, sed ab extrinseco prove-

III.
Explicatur quòd mobilis gatur per potentiam & impotentiam